

Bijlage 6

Analyse financiële positie van de mogelijke herindelingspartners

Inleiding

In het onderstaande hebben we de belangrijkste aspecten van de financiële positie van onze mogelijke herindelingspartners beoordeeld. Het gaat daarbij in onze visie om de volgende aspecten:

1. Sluitendheid van de (meerjaren)begroting.
2. Toereikendheid weerstandsvermogen.
3. Schuldpositie.
4. Grondexploitaties.

Wij hebben deze beoordeling voor iedere gemeente gebaseerd op de begroting 2014 en de daarin opgenomen meerjarenramingen. Daarnaast hebben we ons, voor wat betreft de schuldenpositie, in verband met de vergelijkbaarheid van de cijfers, gebaseerd op de VNG-notitie Kengetallen schulden Nederlandse gemeenten op 31 december 2011, gepubliceerd op 23 mei 2013.

Tynaarlo

1. Sluitendheid van de (meerjaren)begroting

Er is sprake van een sluitende begroting in 2014. In 2015 is er sprake van een omvangrijk tekort van afgerond € 1,5 miljoen, dat in de jaren daarna verder oploopt tot afgerond € 2,1 miljoen in 2017.

De volgende tabel laat het begrote saldo per inwoner zien:

(Bedragen in €; negatieve bedragen zijn nadelige saldi)

	2014	2015	2016	2017
Begrotingssaldo per inwoner*	2	-45	-52	-64

*Berekend op basis van 32.467 inwoners (per juni 2013)

2. Toereikendheid weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit ligt per 1 januari 2014 met naar verwachting afgerond € 15,2 miljoen ruim hoger dan de in verband met de risico's benodigde weerstandscapaciteit van € 11,9 miljoen. De ratio weerstandsvermogen komt daarmee uit op 1,28. Volgens de Harense norm van 1 (beschikbare weerstandscapaciteit is gelijk aan benodigde weerstandscapaciteit) is dit dus ruim voldoende.

3. Schuldpositie

De relevante schuldkengetallen laten per 31 december 2011 (de laatste officiële publicatie van VNG) de volgende waarden zien:

Schuldkengetallen Tynaarlo	Per 31 december 2011	Bijzonderheden	Ter informatie: doel Haren in 2022
Netto-schuld / inkomsten	104 %	Des te lager, des te beter	< 110 %
Debt ratio	57 %	Des te lager, des te beter	< 80 %

4. Grondexploitaties

De gemeente Tynaarlo voert een actief grondbeleid. Dit heeft geresulteerd in een verwachte boekwaarde per 1-1-2014 van € 49,0 miljoen. Het betreft overwegend woningbouwlocaties, waaronder Ter Borch (van de verwachte boekwaarde per 1-1-2014 heeft € 35,3 miljoen betrekking op Ter Borch). Voor alle op dit moment verwachte verliezen is binnen de balanspost grondexploitaties een voorziening gevormd. Voor het risico op evt. toekomstige verliezen is een reservering opgenomen in het weerstandsvermogen.

De boekwaarde van de grondexploitaties bedraagt € 1.509 per inwoner (inclusief verliesvoorzieningen).

Groningen

1. Sluitendheid van de (meerjaren)begroting

Er is sprake van een sluitende begroting in 2014. In 2015 is sprake van een nog te dekken tekort van afgerond € 2,8 miljoen en in 2016 van € 2,1 miljoen. In 2017 is er sprake van een overschot van € 0,7 miljoen.

De volgende tabel laat het begrote saldo per inwoner zien:

(Bedragen in €; negatieve bedragen zijn nadelige saldi)

	2014	2015	2016	2017
Begrotingssaldo per inwoner*	0	-14	-11	4

*Berekend op basis van 196.379 inwoners (verwacht aantal in 2014)

2. Toereikendheid weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit ligt per 1 januari 2014 met naar verwachting afgerond € 146,9 miljoen ruim lager dan de in verband met de risico's benodigde weerstandscapaciteit van € 183,6 miljoen. De ratio weerstandsvermogen komt daarmee uit op 0,8. In de paragraaf weerstandsvermogen geeft het college aan voor de lange termijn wel te streven naar een beschikbaar weerstandsvermogen dat minimaal gelijk is aan het benodigde weerstandsvermogen (oftewel een ratio van 1,0). In de concrete meerjarenramingen tot en met 2017 blijft de ratio echter constant op 0,8. Volgens de Harense norm van 1 (beschikbare weerstandscapaciteit is gelijk aan benodigde weerstandscapaciteit) is dit dus onvoldoende.

3. Schuldpositie

De relevante schuldkengetallen laten per 31 december 2011 (de laatste officiële publicatie van VNG) de volgende waarden zien:

Schuldkengetallen Groningen	Per 31 december 2011	Bijzonderheden	Ter informatie: doel Haren in 2022
Netto-schuld / inkomsten	94 %	Des te lager, des te beter	< 110 %
Debt ratio	74 %	Des te lager, des te beter	< 80 %

4. Grondexploitaties

De gemeente Groningen voert een actief grondbeleid. Dit heeft geresulteerd in een verwachte boekwaarde van de grondexploitaties per 1-1-2014 van € 205,4 miljoen. Het gaat onder andere om Meerstad en een aantal grote bedrijventerreinen. Voor alle op dit moment verwachte verliezen is binnen de balanspost grondexploitaties een voorziening gevormd. Voor het risico op evt. toekomstige verliezen is een reservering opgenomen in het benodigde weerstandsvermogen.

De boekwaarde van de grondexploitaties per inwoner bedraagt € 1.046 (inclusief verliesvoorzieningen).

Ten Boer

Inleiding: afboeking op grondexploitaties in 2012 en de naweën daarvan

In het boekjaar 2012 heeft Ten Boer een afboeking moeten doen op de grondexploitaties Woldwijk en Dijkshorn van € 10,7 miljoen. Hierdoor is de algemene reserve negatief geworden (stand 1-1-2014: -€ 9,2 miljoen). Dit heeft geleid tot preventief toezicht van de provincie en de komende aanvraag van de artikel 12 status (zal in dezelfde vergadering als de begroting 2014 aan de orde komen). Deze negatieve reserve moet binnen 4 jaar worden weggewerkt. Dit leidt tot een afschrijving van € 2,3 miljoen per jaar gedurende de jaren 2014 tot en met 2017. Daarnaast leidt de negatieve algemene reserve tot rentelasten gedurende de periode 2014 tot en met 2017, die geleidelijk aflopen van € 380.000 in 2014 tot € 0 in 2018.

1. Sluitendheid van de (meerjaren)begroting

Er is sprake van een tekort van € 2,6 miljoen in 2014. Dit tekort wordt geheel veroorzaakt door de naweën van de afboeking op de grondexploitaties in boekjaar 2012. De hieruit voortvloeiende afschrijving van en rente op de negatieve algemene bedragen in totaal afgerond € 2,7 miljoen. Door het wegvallen van de incidentele lasten van de negatieve algemene reserve met ingang van 2018 is er in dat jaar sprake voor het eerst weer sprake van een regulier saldo van € 518.000 nadelig (dat structureel is). De gemeente Ten Boer trekt in de begroting zelf de conclusie dat ze de tekorten in de jaren 2014 tot en met 2017 niet zelfstandig op kunnen lossen. Daar vloeit dus uit voort dat het Rijk en/of de provincie dit grotendeels zouden moeten betalen. Uit een begrotingsscan die door Rijk, provincie en gemeente samen is uitgevoerd, blijkt dat Ten Boer € 500.000 teveel per jaar uitgeeft. Dit moet z.s.m. worden gesaneerd. M.i.v. 2014 zal er al aan de nodige belastingschroeven worden gedraaid om aan de artikel 12 voorwaarden te voldoen.

De volgende tabel laat het begrote saldo per inwoner zien:

(Bedragen in €; negatieve bedragen zijn nadelige saldi)

	2014	2015	2016	2017	2018
Begrotingssaldo per inwoner*	-342	-388	-383	-376	-69

*Berekend op basis van 7.500 inwoners (verwacht aantal per 1 januari 2014)

2. Toereikendheid weerstandsvermogen

De beschikbare weerstandscapaciteit ligt per 1 januari 2014, door de negatieve algemene reserve, op een bedrag van **negatief € 9,3 miljoen**. De benodigde weerstandscapaciteit wordt becijferd op € 377.000. Het moge duidelijk zijn dat er op

dit moment sprake is van een zeer slechte situatie. Het voorbeeld Ten Boer (een grote afboeking op de grondexploitaties die niet kon worden opgevangen door het weerstandsvermogen) onderstreept voor iedere gemeente het enorme belang van voldoende weerstandsvermogen.

3. Schuldpositie

De relevante schuldkengetallen laten per 31 december 2011 (de laatste officiële publicatie van VNG) de volgende waarden zien:

Schuldkengetallen Ten Boer	Per 31 december 2011	Bijzonderheden	Ter informatie: doel Haren in 2022
Netto-schuld / inkomsten	215 %	Des te lager, des te beter	< 110 %
Debt ratio	89 %	Des te lager, des te beter	< 80 %

4. Grondexploitaties

Het betreft vooral de plannen Dijkshorn en Woldwijk. In verband met de zeer forse afboeking zijn de resterende risico's beperkt. Woldwijk is zelfs afgewaardeerd tot agrarische waarde.

De boekwaarde van de grondexploitaties per inwoner bedroeg per 31 december 2012 € - 88 (inclusief verliesvoorzieningen; negatief, omdat de verliesvoorzieningen groter waren dan de "kale" boekwaarde).

Samenvatting analyse financiële positie herindelingspartners

In de volgende tabel geven wij per mogelijke herindelingspartner een score (slecht -, neutraal 0 of goed +) op de 4 belangrijkste aspecten van de financiële positie.

	Sluitendheid begroting	Weerstandsvermogen	Schuldpositie	Grondexploitaties
Tynaarlo	0	+	+	0
Groningen	0	-	+	0
Ten Boer	-	-	-	+